

Å l a n d s l a n d s k a p s n ä m n d s f r a m -
ställning till Ålands landsting med förslag till
N:o 9/1947. landskapslag angående utbetalande av förhöjd land-
skapspension i vissa fall.

Uti 1 § av landskapslagen den 15 januari 1944 stadgas, att per-
son, som med pension avgått ur landskapstjänst, och som tidigare
innehaft statstjänst eller -befattning samt på grund av bestämmel-
serna i rikets lag av den 22 december 1942 om ändring av lagen an-
gående innehavares av statstjänst eller -befattning rätt till pen-
sion och i rikslagen av den 5 februari 1943 angående särskilda,
pension ur statsmedel åtnjutande personers pensionsförmåner åtnju-
ta förhöjd statspension, äger tillgodonjuta förhöjd landskapspen-
sion, enligt vad därom är särskilt stadgat, med avdrag av det till-
skott till statspensionen, som på grund av återopade författningar
utfaller. Motsvarar eller överstiger sagda tillskott förhöjningen
av landskapspensionen, utgår den äldre grundpensionen med oföränd-
rat belopp. För att förstå tillkomsten av förenämnda landskapslag
är det skäl att citera motiveringen i landskapsnämndens framställ-
ning till Landstinget med förslag till sagda landskapslag. I moti-
veringen säges:

"Vid den finansiella uppgörelsen mellan riket och landskapet Åland för treårsperioden 1935-1937 hade Ålandsdelegationen framhållit att "ehuru några legala direktiv för prövning" av en kompensationsfråga angående en landskapets tjänsteman, som av landskapsnämnden den 16 november 1933 beviljats ordinarie livstidspension, men dess förinnan efter erhållet avsked såsom statstjänsteman på indragningsstat år 1930 erhållit statspension för sin återstående livstid, icke kunde åberopas, "så torde likväl ur gällande bestämmelser rörande statens och landskapets avlönings- och pensionsförhållanden, jämförda med självstyrelselagens kompensationsnormer, den grundsats kunna härledas, att därest landskapet i sin tjänst anställer en person, som åtnjuter statspension, vederbörande tjänsteman bör tillgodokomma endast sammanlagt de förmåner, som med tjänsten äro förenade och att sålunda från lönen å landskapets stat bör avdragas det belopp tjänstemannen uppbär i statspension. Vid avgången ur landskapets tjänst bör en sådan tjänsteman få ur landskapsmedel uppbära endast det belopp, varmed landskapspensionen överstiger statspensionen. I annat fall bleve statsverket betungat med dubbla pensionsbelopp. Det står givetvis landskapet fritt att härutöver öka tjänstemannens förmåner, men kan landskapet därvid påräkna kompensation ur staten

medel blott för det ur reciprocitetssynpunkt skälige pensionsbeloppet efter avdrag av statspensionen. En utjämning genom statspensionens indragande förutsättes ej i lagstiftning." På grund härav och annan utredning beslöt Ålandsdelegationen efter omröstning att för åren 1934, 1935, 1936 och 1937 till kompensation godkänna endast skillnaden mellan nämnda tjänstemans landskapspension och statspensionen.

Hade ovannämnda utjämning genom statspensionens innehållande i lagstiftningsväg ägt rum, hade dubbelpensionering i antydda fall kunnat undvikas. Uti sådant syfte hade justitiekansler redan år 1934 hos finansministeriet hemställt, huruvida icke ministeriet genom avsaknaden av sådan lag, som möjliggjorde innehållandet av statspension under den tid från statens tjänst med pension avgången person innehaft tjänst eller befattningsvid bl.a. Ålands landskapsförvaltning, ägde anledning att vidtaga åtgärd om stiftande av enahanda lag angående innehållande av statspension, som allaredan den 20 maj 1932 utfärdats i fråga om innehållande i vissa fall av lön å indragningsstat. Men då någon åtgärd med anledning av justitiekanslers hemställan icke försports, hade landskapet vidtagit sådana bestämmelser, att dubbelpensionering, på grund av rikets pensions-

lag av den 30 december 1924 och landskapets pensionslag av den 15 mars 1928, kunde helt förhindras.

Sedan rikets pensionslag av den 30 december 1924 undergått ändring genom lagen av den 22 december 1942, hava ordinarie innehavare av statstjänst eller fast befattnings tillerkänts förhöjda pensioner från den 1 januari 1943. Och uti lagen den 5 februari 1943 hava även de personer, vilka beviljats ordinarie pension på grund av statstjänst före ikraftträdandet av nämnda lag av den 22 december 1942, tillagts förhöjda pensioner från sagda 1 januari.

På grund av nämnda lag av den 5 februari 1943 måste den landskapets tjänsteman, vars fall här ovan relaterats, erhålla förhöjd statspension. Och enligt vad landskapsnämnden från Statskontoret farit, har denna person även erhållit förhöjningen. Då samma tjänsteman uppbär jämväl landskapspension i enlighet med landskapsnämndens ovannämnda beslut av den 16 november 1933, kommer han, och även varje annan tjänsteman i samma ställning som han, i avsaknad av rikslag om innehållande av statspension, otvetydigt att erhålla även förhöjd landskapspension till fastställt belopp utan avdrag, när landskapslag om särskilda, pension ur statsmedel åtnjutande personers pensionsförmåner tillkommer. Emedan följden härav i kompen-

sationshänseende utan minsta tvivel blir den, att landskapet vid avräkningen mellan riket och landskapet kan påräkna komensation blott för skillnaden mellan en ökad landskapspension och statspension, anser landskapsnämnden nödvändigt att stifta landskapslag, som förhindrar sådant; och har landskapsnämnden även uppgjort förslag till denna landskapslag."

Uti riket hava pensionerna genom lagen den 30 april 1947 blivit förhöjda och landskapsnämnden har till Landstinget ingivit förslag om motsvarande förhöjning av landskapets pensionstagares pensionsbelopp. Under förutsättning av att landskapsnämndens framställning av Landstinget bifalles, blir en ändring av stadgandena i nuvarande landskapslag den 15 januari 1944 av behovet påkallad, emedan i 1 § av sagda landskapslag uttryckligen hänvisas till bestämmelserna i rikslagarna av den 22 december 1942 och 5 februari 1943. Landskapsnämnden har därför, anseende att landskapslagen den 15 januari 1944 bör upphävas, utarbetat förslag till ny landskapslag i ämnet. För att undvika att landskapslagen måste ändras eller ny landskapslag stiftas varje gång rikslagstiftningen beträffande löner och pensioner förnyas har landskapsnämnden i 1 § av förslaget icke hänvisat till någon särskild rikslag, utan nöjt sig med en helt

